

LO GERONÉS

SETMANARI PORTA - VEU DEL "CENTRE CATALANISTA DE GERONA Y SA COMARCA,,

PREUS DE SUSCRIPCIO

Gerona	1 pesseta trimestre
Fora	1'25 id. id.
Extranger...	1'50 id. id.
Un número,	10 céntims

Any 2.º

Administració y Redacció

SABATERIA-VELLA 2 1.er

Dissapte, 12 de Janer de 1895.

ANUNCIS Y COMUNICATS

Preus convencionals

De tots los llibres, follets, etc., que s'remetin á la Redacció, se n'donará compte en lo Setmanari.

Núm. 41.

SECCIÓ GENERAL

À PESSICHS

Així com no ns sosprén ni ns maravella que l' esperit català se mostri potent y vigorós en totes les classes de la societat y fins en tots los elements que representan veritables forces socials, sempre que d' una manera franca y descoberta se demostra la voluntat de destruirlo y anorrearlo, com à contrari à un esperit nacional que no es tal, sino més exactament una tendència doctrinaria d' escola basada en un racionalisme pur, renyit ab tots los dictats de la experiència y de la vida real, ó la superbiosa pretensió à una hegemonia imposada á tots los pobles de Espanya per l' afany de dominació de un d' ells, dominació que no legitima la història, la tradició, ni l' dret, axis nos desconhorta y nos fa dubtar de la energia y vitalitat d' aqueix esperit, la passivitat, la indiferència ab que tots los dies sufreix lo poble català, que s' atenta d' una manera constant y perfidiosa á tot lo que constitueix una manifestació de la seva personalitat, á tot lo que li dona valer propri i característica sesomia.

Eis aquest un punt digne d' estudi pels verdaders patriotes y quina causa potser se trobaria en lo desconexió, en l' oblit per part del poble de lo que realment constitueix sa vida propria, sa existència nacional; desconexió y oblit que li fan passar desapercebudes les no interrompudes disposicions y extralimitacions, principalment de les autoritats y corporacions administratives de tots los genres, qu' afecten, avuy l' una, demà l' altre, sempre d' una manera encoberta y dissimulada lo més íntim y característich de son distintiu y peculiar modo d' esser.

S. no fos aquest oblit, com s' explicaria que l' esperit català, aparentment mort y que dona senyals de vida quan lo Tribunal Suprem, per exemple, ab pretext d' aplicar ó d' interpretar la llei, va enderrocar ab ses sentencies y destruït nostre dret propi; se mostri víu y enèrgic y arrogant quan se l' amenassa d' una manera clara ab pèndrels aquest mateix dret? Es que l' esperit català lo forman ja tant solzament recorts llunyans mal definits, que no prenen cos, ni se redressan vigorosos més que quan se l' desafia cara á cara y se li toca l' amor propi de poble?

Desgraciadament molt hi ha d' això. Pero lo més estrany es encara que aquella indiferència, aquella passivitat se observi no ja sols en lo baix poble quina ignorància es escusabile, sinó fins en les classes intel·ligents y directores que més d' una vegada han donat bona mostra de son amor á Catalunya y de son desig de conservar quan més lo que ns queda encara d' esperit y vida propia.

Fresca es la memòria del desvetllament de l' esperit públic y de la agitació que s' promogué per tot Catalunya quan, després d' haver conseguit fer desistir als unitaristes de la imposició á tot l' Estat espanyol d' un sol Còdific Civil, faltant aquests á la Lley de Bases, pretensen d' una manera subrepticia, en un dels articles del titol preliminar, vulnerar nostre dret propi. Gracies á la energia de tothom, á les exposicions de les corporacions científiques, á les representacions de les autoritats eclesiàstiques y populars y als meetings de ciutats y pobles, la justicia y la equitat prevaleix y l' dret civil de Catalunya, fou regonegut pel mateix Còdific com á dret víu, vigent en lo territori Català en tota sa integritat.

Pero la tendència á la unificació, á la imposició no se dona per vençuda. Si hagué de regular y no pogué obtenir son obiecte per l' ample y dret camí de la llei, si no pogué conseguir valerse del poder legislatiu pera pendre'n nostre dret, s' agasa ab lo poder executiu encarregat d' aplicarlo per medi dels Tribunals de Justicia y d' altres entitats administratives destinades á complir certes formalitats pera que puga ferse efectiu, y sadollantlos a la mateixa tendència uniformadora, los trau del veritable terreno de ses funcions pera invadir lo reservat al poder

llegislatiu y contrariant les clares y terminants ordinacions d' aquest, los porta á imposar á les regions de dret foral, institucions estranyes que l' Còdific sols introduueix en les regions de dret civil comú.

Y no se ns diga que la aplicació literal d' alguns articles del Còdific es ocasionada á dubtes, perque no es cert que hi hagi ni hi puga haver dubte de cap classe respecte á quina són la voluntat, quin l' esperit del legislador. La voluntat clara d' aquest es que les regions forals deuen conservar son dret civil en tota sa integritat, ab l' única excepció especificada en l' art. 12 del mateix Còdific.

Lo que hi ha en lo cas de les sentencies del Suprem y de certes decisions de la Direcció general dels Registres atentatories á nostre dret civil, no es aplicació de la llei, no es interpretació de casos dubtosos, es si, aplicació d' un criteri uniformador contrari al criteri y disposició de la llei, es voluntat decidida d' aprofitar qualsevol pretext pera destruir y traure tota eficacia á les disposicions del dret foral, es una paraula, una verdadera atribució per part dels Tribunals y d' aquella Direcció de facultats legislatives que no ls hi corresponen, es un abús d' atribucions per part del poder executiu en perjudici de les legislacions forals, contra la voluntat, contra l' criteri de les regions que s' hi regen y quin dret á regirshi y á conservar, los hi ha regonegut lo poder legislatiu de lo Estat espanyol.

Y contra aquesta manera solapada é indigne de perjudicar los drets de les regions forals, qu' obren poch á poch pero ab perfidiosa constància; què t'á, quina' actitud pren, quina energia demostra lo poble català? Per ara, sols hem escoltat los planys d' algunes personalitats respectable que mostran lo pèrill y justifican la injusticia de la conducta que ab lo dret foral se segueix.

Pero, què són les energies, ahont los entusiasmes de les corporacions jurídiques y populars y eclesiàstiques de la terra? Ahont les reclamacions de les entitats patriótiques y ls meetings de les ciutats y pobles? Ahont es lo patriotisme dels catalans?

¡Oh! Be ho sabéu prou los que d' aytal modo obren; los qu' aytal conducta observan. A Catalunya se la destrueix, se l' aniquila, no cara á cara y ab armes de bon tremp, que llavors s' hi tornaría, si no poch á poch, que quasi be no se ns senti, matantla á pessichs.

Sí: això es lo qu' està passant. No se ns pogué pendre nostre dret tot ab un cop, pero ja ns l' aniran prenen poch á poch. D' aquesta manera, quasi sense adonarnos en vindrà que ns ne trobarem sense.

Si fossem en un altre país, si fos aquí la representació nacional una entitat gelosa de sos drets, y no un instrument á les oides del qui mana, podríam tenir confiança en que ls representants de Catalunya, tornarien en les Corts pels furs del poder legislatiu y pels drets, sancionats per aquest poder, de la regió, del país que teòricament representan. Pero fetes poques y honroses excepcions què significan los que se diuen representants nostres? quin interés, quin amor poden tenir per nostre dret civil, quan de la major part no es lo seu propi, y quasi be cap d' ells ni sisquera l' coneix?

Pera obtindre la R. O. qu' indica y que desitja l' honorable professor de dret Sr. Falguera, precisa que Catalunya se mogui, que vulgui sempre y á totes hores defensar lo seu, que axis com se redressa contra ls que l' embestexen á cara descoberta, se redressi també y aparti lluny als qui cobardament volen matarla á pessichs.

Y avuy per avuy, ni se redressa contra ls que s' han proposat desonorarla, fentli axecar estàtues á N Alonso Martínez.

J. B. y S.

CASTELLANISME

Quan Deu vol, de tot vent plou. Ara la Providència te decretat lo rebrotament d' aquets amors á la pàtria verdadera, que la falsa organiació del mon nos fa anomenar

regionalistes, y heusaqu que l' regionalisme verdeja y s' enfila fins en los pedregolars.

Hi ha al mon, erm més ingrati pera tan nobles llevors com lo poble castellà, qui trau son nodriment y sos honors de lo que escapça y espigola en só dels altres? Y donchs, no obstant, també en terra de Castella adresa l' cap lo renovellament del patriotism. ¿No vegearem suara la reunió de les diputacions provincials castellanes, acordant totes plegades sobre coses convenientes al interés *nacional castellà*? Molts castellanista degué ser l' esperit que regnà en aquesta reunió, quan ara, al ferse ressò dels a-corts en ella presos, alguns diputats á Corts per Castella no pogueren reprimirse algunes manifestacions, ab tot y l' cuidado que tenen en evitar que en la representació *nacional* ressona la veritat de la dominació y hegemonia dels castellans.

Així va ser que en una sessió del Congrés celebrada ara á les darreres del any, s' axecà á parlar sobre la qüestió dels blats lo Marqués de Valdavía, y digué així: *Como en los momentos actuales las provincias de Castilla.... Arribant aquí va dirse: jalto! jaçó es particularism!* Y ab aquell bé de Deu de garla y de despreocupació que la Providència ha regalat als castellans, vi oségar desseguida aquell esclat de son patriotism castellà ruxantlo ab aquest adop de patriotism espanyol: *Como en los momentos actuales las provincias de Castilla.... mejor dicho, todas las provincias, sufren....*

Però, la bona va exir dels llibris eloquents del Sr. Fernández de Cadorniga. Escoltau-lo be: *.... hay ya un concierto unánime de voluntades para expresar la situación afflictiva porque atraviesa la agricultura española, no solamente en LA NOBLE REGIÓN CASTELLANA, CUNA DE LA PATRIA.....*

Castella CUNA de la Patria espanyola! Aquesta gent ha confós un breçol ab un estòmach.

Y conta que en Fernández Cadorniga ha sigut nada ménos que director general d' Administració

Pobra Administració espanyola! no li faltava sinó aquesta taral! Un Director general que ha descobert que Castella es lo breçol de la Patria!

Si l' regionalisme fa progressos entre ls castellans, allá n' sentirém de bones; però açò sí, la unitat de la pàtria espanyola pot estar tranquila; no hi ha perill que may arriben á ser separatistes!

F. DAUSA.

(De *La Veu de Catalunya*.)

PROJECTE

DE

AUTONOMÍA COLONIAL

Pera los que fan com que s' espantan de tot quant atany á la autonomia y descentralizació, no ls vindrà mal coneixer lo nou projecte que á las Càmbra portuguesas, acaba de sometre lo ministre del Interior, demandant la autonomia del arxipèlag de las Azores.

Y no es que allí s'utgin Maura y Gamazo disposats tan aviat á mostrarse partidaris de la descentralisació colonial com entrar en componendas ridícules ab Romeros més ó menys Robledos, ni que ministres á lo Abarzuza, redactin fórmulas de transacció sobre això que no coneixen ni hán coneget.

Res d' això. La reforma política y administrativa que va á realisarse en las illes Azores es producte de un estudi profond y meditat portat á cap per los diputats fills del pais. Lo ministre portugués no reclamá l' auxili de sos companys ni de sos enemichs com se féu á Espanya. Per lo vist encara se conserva allí algún resto de pudor parlamentari. Apelá dit ministre als mateixos representants del arxipèlag portugués, los hi entregá los projectes de llei y ls elegí en consultors de sos treballs gubernamentals.

Aquest criteri del ministre del Interior, es més democràtic que l' de nostres fusionistas, y conservadors. No volen entrar en mistificacions y arreglos ab los enemichs

de una política colonial amplia, lliure y generosa: acudeixen á la font del poder, segons expressió de la democracia liberal, que es lo poble ó sos representants. Allí per lo ménos hi ha llògica que no pot demanar-se en aquest pays de las inconseqüències ahont la ninya Egerie de Abarzuza passà per més difícils transformacions que la nina Dafne, ahont lo federalisme al republicanisme platónich y per últim á una especie de «monarquinismo accidental» segons lo mateix senyor Abarzuza.

Las Islas Azores, anomenades Terceiras y que 'ls inglesos alguna vegada anomenaren Westers Islands (Islas occidentals), no tenen la importància que tenen nostras Antillas. L' arxipièlach portugués se composa de nou ilots que son San Miquel y Santa María y la Terceira, San Jorge, Graciosa, Fayal, Pico Flores y Corvo que constitueixen l' accidental. En lo cens de població que regia per los anys 1855 y 1856 se deya que las nou ilots tenia 250 mil habitants. En la actualitat casi aumentá la tercera part y passa molt de 320 mil habitants. Lo clima es agradable pero bastant calorós: lo pays fertilitssim. La producció consisteix en blat, moresch, olivas, taronjas y llimones. La canya de súcre se cultiva ab gran profit: trevallan en lo camp bastants negres, pero en calitat de criats. Los demés habitants son de rasa blanca y 'ls massovers primius y progenitors dels actuals foren portuguesos del Alentejo, brasilenys y comerciants holandesos encar que en cantitat insignificant.

Fins al present la industria està poch desenrotillada. De algunes ciutats com de Punta Delgada, Angra y Horta s' exportan barrets de eltre, telas de inferior qualitat y utensilis doméstichs.

La propietat territorial se troba en mans de poch aristòcrates senyors. Lo cultiu es directe: la forma del arrendament y del colonat ab prou feynas se coneixen. En general regna gran armonia entre richs y pobres. Hi ha isla com la minúscula de Corvo, ahont la població no passa de 10 á 12 mil habitants y viuen en una especie de comunitat de bens distribuïnt entre si la llet de son bestiá y 'l pel dels xays del que fabrican fortas telas. La isla Corvo recorda los insomnis de la «Utopia» de Morus ó las illes de Pilai del Abat Morely.

Donchs bé, las illes Azores ab una població que arriba á la quinta part de la que compta la isla de Cuba, que no te la importància econòmica, la història política y 'l desenrotillo colonial de nostra gran Antilla, es objecte d' un projecte de autonomia, que constituirà á las Azores en petits territoris lliures, units sols á la metròpolis per vincles del poder, de la pàtria y de la rahó.

Quina gatzara, quin clamoreig no aixecarián aquells tergiversadors de text que posan en nostra boca lo desatino de que 'l autonomismo cubá es consustancial (aixó fa olor á peridista de teula) ab lo regionalismo gallego, si se intentés donar autonomia á las illes Filipinas ó á qualsevol de las adyacentes, potser més importants que las Azores?

Consolemnos de las inopias de nostra gent al rebrer tan gratas notícies com la del autonomisme colonial de las Azores. Ningú per aixó anomenarà anti-patriotas ni separatistas al ministre y als diputats insulars portuguesos. Aquets dictats sols quedan pera los que defensém en Espanya la descentralització regional ó regionalisme y com similar la autonomia colonial.

ALFRED BRAÑAS.

(De *Lo Somatent*.)

CRÒNICA

EXTRANGER

Lo rigor del temps per tot arreu ha encaimat la política y aturat la marxa dels aconteixements. Axí de la guerra del extrém Orient poca cosa se'n sab. Lo fret ha glasat lo mar groch fins al punt de fer impossible trasladar al Japó los malalts y ferits dels últims encontres, paral·lant los moviments de la esquadra y l'avenç de les tropes. Aixó vindrà bé als xinos pera preparar la resistència, encara que no sembla que tinguin en les seves forces gran confiança, del moment que fan esforços pera obtindre la pau, per més que aquesta se vegi molt llunyan, ja que 'ls japonesos envalentonats pels èxits obtinguts se creu no voldrán sentirse á parlar sinó després d' haver entrat á Pekin.

A França, fora la degradació del capitá Deyfrús, l' únic succés digne de fixar la atenció es la reelecció del radical Mr. Brissón pera president de la Cambra dels diputats, fet notable més que per la seva trascendència immediata per les tendències polítiques que descobra en dita Cambra.

ESPAÑA

La pròrroga dels *modus vivendi* comercials acordada per quasi totes les nacions, simplifica les tasques del nostre govern en los assumptos aranzelaris y permetrà al Sr. Sagasta seguir sobre 'l particular la política de no fer res ó de donar allargos á la cosa, que 's la que més li agrada; per manera que lo probable es que per més que se'n parli y se'n enraioní, quedí la revisió sense fer y se deixi l' assumpte integré als conservadors, que ja no poden trigar molt temps á pujar al candelero. Los únichs

que d' aixó s' queixerán son los lliure-cambistes d' escola, aquells que 'ns volian fer creure que si no soyem concesions ningú voldrà tractes ab nosaltres y tothom se 'ns tiraria sobre; los productors, en cambi, podrán respirar una temporada més ab tranquilitat.

Los ministres han aproveitats les vacacions enllestint lo pressupòsit y s' anuncia qu' aquest se presentarà ab un menor gasto de tres ó quatre millions sobre 'l de l' any passat. De tots mo los veurém, puig ja ho tenim á poch. Lo que promet donar més joch en la pròxima legislatura es la contractació del empréstis si s' arriva á presentar y les reformes antillanes, en les quines es molt fàcil s' estrelli lo Sr. Abarzuza no obstant tota la seva bona voluntat.

La mort sobtada del general Pavía de Alburquerque, gran amic que fou d' En Prim y del qui de segur ningú s' recordaria ja avuy, si no hagués dissolt les Corts republicanes á ma armada l' any 1873, ha donat lloch á que 'l general Lopez Dominguez puga veurer satisfets los seus desitjos de calirse ab lo tercer antorxat, tot per suposat per los grans mèrits contrets com á nebó de son oncle lo difunt general Serrano. D' aquesta manera, no obstant la ley constitutiva de l' exèrcit, continuarem tenint cinquenta capitans generals, y encara que no tingúem realment exèrcit, ni armament, ni defenses, tremolarán de por y d' enveja davant nostre les grans nacions militars que no 'n tenen més qu' un ó dos.

Altres cop los aragonesos han ensenyat á tots los demés espanyols com se fa y s' ha de fer quan se vol una cosa. Han reganyat les dents de debò y 'ls seus diputats han format desseguida com un sol home y 'l Govern, naturalment, los ha concedit també desseguida tot lo que exigien. Axis obtingueren lo ferro-carril de Caufrech: axis han obtingut lo de Teruel ó Sagunto. Nosaltres los felicitem y los proposarem sempre com exemple als mansos que no saben fer res més que pidolar.

CATALUNYA

D' ensa que s' ha tret lo estat de siti á Barcelona, á Catalunya no ha ocorregut res de particular. Sol's cridan la atenció les irregularitats descobertes en les oficines d' Hisenda d' aquella província y últimament una probatubra de *chantage* contra la societat telefònica, intentada per dos periodistes de Madrid, que se suposa son al propi temps empleats del govern. Tot es comensar y per altre part, si á França ho fan, es molt natural que també ho fassin los nostres periodistes: encara que d' esplotar lo negoci nos sembla que ningú 'ls hi 'n pot ensenyar; ne saben la prima.

NOTICIES

Oficials.

Ajuntament.—En la sessió celebrada lo dimecres passat, baix la presidència del Arcalde Sr. Ciurana y ab assistència dels regidors senyors Carreras, Majuelo, Massaguer, Fornés, Sábat, Garriga, Oliver, Regás, Llapart, Puig, Roca y Estech, los senyors Rectors de les parroquies de Gerona y 'l Jutge municipal, se procedí al allistament pel reemplàs d' aquest any.

Acabat aquell, baix la presidència del Sr. Arcalde y ab los esposats regidors, se prengueren los següents acorts:

Aprobar la acta de la sessió anterior.

Idem varis comptes.

Aceptar la proposició de la Comissió nombrada al efecte, proposant la casa que debia llogarse en lo Pont Major pera guardar la bomba d' incendis.

Se posà á discussió lo referent á la Comissió que deu passar á Madrid. Lo Sr. Arcalde proposà que 's compongués d' un tinent d' arcalde y un regidor, però 'l Municipi, per unanimitat acordà que 's trasladessen á Madrid pera gestionar varis assumptos, lo Sr. Ciurana y 'l Sr. Estech, als quals se donà un vot de confiança, facultant al Arcalde pera ampliar la comissió si ho creu convenient.

Y no haventhi més assumptos de que tractar, s' aixeca la sessió.

Segons se diu, la *Rifa Nacional*, sofrirà alguna reforma des de l' vinent mes de Març.

Açò prou; de les rifes ja se'n recorden, però de les coses de verdader interès, aquells senyors de per allí á Madrid ni ménos ne fan cabal.

En un pis d' una casa de la pujada de La Pera s' trobada abans d' abir una dona mitj morta. Se donà connexió á la Autoritat, la qual autorisà la entrada en la habitació.

La Casa nacional de Moneda ha observat les següents diferències que servexen pera distingir les monedes de cinquenta pessetes d' encuny fals de les de encuny lleigitima.

Monedes d' encuny de 1888.—Cara: Lo busto y la orella son majors que en les llegitimes; l' espay que hi ha entre les paraules «Alfonso» y «XII» es més ample, y 'l que hi ha entre la paraula «Deu» y la gràfila es menor.

Creu: Lo camp dels lliris te dinou línies de relléu en comptes de vintiuna, y en les llegendes hi ha lletres tapades. —Cantell: Lo repartiment dels vintisset lliris es desigual, y no coincideixen, per tant, ab los de la moneda lleigitima.—Pes y lleu: Te un pes de vintiquatre grams, quatre cents cinquanta y dos miligrams, en comptes de vinticincn grams, y la seva lleu es de vuitcentes noranta set miléssimes, en comptes de noucentes.

Monedes de 1890.—Cara: Lo cabell, al voltant de la orella, està fet ab molta monotonía, y te major número de munyochs; l' espay entre les paraules «Alfonso» y «XIII» es major, y 'l que hi ha entre la paraula «Deu» y la gràfila es menor; falta la inicial S de la firma del grabador.

Creu: Lo camp dels lliris te també dinou línies de relléu, en lloch de vintiuna, y la llegendes es més grossa y desigual de relléu.—Pes y lleu: Lo pes es de vintiquatre grams setcents deu miligrams, en comptes de vinticincn grams, y la lleu de setcents noranta nou miléssimes, en lloch de noucentes.

Monedes del any 1892.—Cara: Lo busto es major, la orella es també major y ménos carnosa, la gràfila es més ample, l' espay entre les paraules «Alfonso» y «XIII» es major y la distància entre la paraula «Deu» y la gràfila

es menor.—Creu: Lo camp dels lliris te dinou línies de vintiuna, y en les llegendes hi ha lletres tapades. —Cantell: Lo repartiment dels vintisset lliris es desigual y no coincideixen per superposició ab los monedes lleigitimas.—Pes y lleu: Una de aquestes monedes te 'l pes de vintiquatre grams siscents cinc miligrams, y la lleu de vuitcentes noranta tres miligrams, y l' altra te un pes de vintiquatre grams vuitcentes miligrams, y la lleu de vuitcentes noranta quatre miligrams, en lloch d' un pes de vinticincn grams, y de noucentes miléssimes.

A conseqüència de les néus, han quedat indeutes les vies dels ferro-carrils de Gerona d' Sant Feliu i de Guitxols y de Flasasd' Palamós. Los cotxes d' O

poch poden anar.

Malgrat la fret que feya per la vigília dels trets, se vegeuen los carrers de nostra Ciutat, maynada que, ab lo fanal encès, anaven a esperar balecons de joguines. Y 'ls senyors Reys sortiren a cavall, acompañats de música y precedits d'

lots....

Tot plegat, feya un efecte que encantava.

Dies enrera se presentà á Port-Bou una

les que 's dediquen á embauçar á la gent.

Segons sembla, la embauçadora se'n anà de

ab una cantitat que ascendia á 1500 pessetes, pr

ses malifetes.

Tot això, en lo sigle de les llimps.

Diu en de Barcelona que s' ha agravat de la malaltia del eminent autor dramàtic

Frederich Soler, que 's dubta de poderlo salvar.

Des de la entrada del any nou, han començat els setmanaris, los valents companys de causa que havien sigut quinzenals, *Las Cuatre barras* de França y *La Costa de Llevant* de Sant Pol de Mar.

Felicitem per la millora, als distingits companys.

Diu en de Blancs, que han començat los trens a la instalació de la llim elèctrica en aquella vila.

—Lo Teatro Regional, de Barcelona, ha publicat

poemet original del jove escriptor En Francisco Carrasco, titolat *La Terraire*, obra premiada en concurs obert per dit periòdic.

Lo poema en qüestió, es una obra sense preu ab los defectes del autor que comença y ab les b

dicions del autor que promet.

Pròximament, veurà la llim pública un

del eminent novelista santanderí ex-mantenedor Jochs Florals de Barcelona. En Joseph Maria de

La nova obra del senyor Pereda, se titolarà *La rribia*; y per los fragments que n' hem pogut llegir en un periòdic poden quasi assegurar que no des

les anteriorment publicades per l' eximi escriptor.

S' ha estrenat á Madrid, obtinguent un bon drama del Sr. Felip y Codina, *Miel de la Alcarria*.

—Lo die 10 del mes passat, morí á Buenos Aires com merciant geroni, N' Esteve Mascort.

Lo senyor Mascort era molt amant de la ciutat rona, com ho probaven los objectes que solia entantar en tant, destinats al Institut Provincial.

D'u hagi acullit en la Santa Glòria á tan bon

—Lo diumenge passat, s' inaugura á Sant Feliu i Guixols la escola de Belles Arts creada en aquella per la Diputació Provincial.

—Lo dilluns nevà de debò en nostra Ciutat; i llochs la neu arribà á dos pams de gruix.

Ab motiu d' haverse congelat la neu, son molles i reliscades que hi han hagut, haventhi també algunes trencades.

Per la extensió de terreno que 's veia nevat, se pot judicar que la nevada ha signat en la Província.

—La Real Academia de Ciencias Exactas, Naturals ha publicat lo programa de premis per curs del any vinent de 1896.

Las Memorias s' escriuràn sobre 'ls temes següents.

Primer. «Estudi biogràfic y bibliogràfic d' uns matemàtics espanyols anteriors al segle XVI qual se dongui notícia circumstanciada de los serveys à la enseñanza y obras impresas, ab l' indicació y rasonable de las principals.»

Segon. «Estudi complert y detallat de la transmissió de la energia elèctrica á distància per corrents permanents ó sia motors de camp rotatori, comprendent los alternadors y 'ls receptors, y comparació d' aquell sistema ab lo que emplea la corrent continua.»

Tercer. «Estudi y descripció detallada dels nosos periòdics que ofereixen las aus en una regió vol d' Espanya.»

Lo premi consistirà en un diploma especial consti de adjudicació, una medalla d' or de 60 grans, retribució pecuniaria de 1.500 pessetes, y la Memoria premiada, ab entrega de 100 exemplars.

L' accésit consistirà en diploma y medalla igual de premi y adjudicació del mateix modo, y en la Memoria, coleccióada ab las de la Acadèmia, tregada dels mateixos 100 exemplars al autor.

—S' accésit consistirà en diploma y medalla igual de premi y adjudicació del mateix modo, y en la Memoria, coleccióada ab las de la Acadèmia,

tregada dels mateixos 100 exemplars al autor.

VARIETATS

Lo ferro-carril del Noguera-Pallars

La importància que la construcció d' aquest ferro internacional te pera tota Catalunya y per extensissimes y fins avuy quasi abans comarques del Pallars y del baix Urgell, nos ha traduït dels periòdics de Lleida los següents d' bre dita vía.

—S' surt lo ferro-carril, com es sabut, de Lleida y vora esquerra del Segre s' encamina, mitjançant de ferro sobre 'l rech anomenat de Cervià, al poble d' Alcolejte, que es la

sa la carretera de Balaguer y salva ab un altre pont de ferro lo barranch de Vilanova, arriant sense cap obra d' especial importància á la quarta estació que 's Termens. D' aquí á la de Balaguer no mercix la atenció més que la travessia de la carretera, y entre Balaguer y Sant Llorenç (sexta estació) un pontó sobre la riera de Gerp, un altre innominat y un pont de ferro sobre 'l Segre.

Fins á Camarassa (séptima estació), no hi ha cap obra digne de citarse, pero entre aquesta y Santalinya y Massana (estació octava) hi haurà cinc ponts de ferro, vuyt foradades y quatre pontons. De Santalinya y Massana á la estació de Sant Hoisme atravesarà la via vuyt ponts, d' ells set sobre la Noguera Pallaresa, sis foradades, un pontó y sis obres especials. Entre Sant Hoisme y la estació de Sellés hi ha sis ponts de ferro, nou foradades, tres pontons y una obra especial. Entre Sellés y la estació de Tremp hi ha un pont de ferro y deu pontons sobre 'ls barranques de Rovilló, Arquir, Teulera, Puigcercós, Fontfonsell, Palau, Ostals, Riucós y dos rieres. Entre Tremp y la següent estació de Salas hi ha un pont de ferro en lo barranch de Tremp, un altre en lo de Talarn, dos sobre la Noguera-Pallaresa, una foradada, un pontó á la sortida de Tremp y variis en lo barranch de Salas.

Fins á Pobla de Segur (estació tretzena) hi ha tres ponts de ferro sobre 'l barranch de Solá, lo torrent de Pu manyons y 'l riu Flamisell respectivament, y un pontó. Entre Pobla de Segur y la estació de Gerri se contan nou ponts sobre la Noguera-Pallaresa, un altre sobre 'l torrent de l' Infern, un altre sobre 'l barranch d' Aucon, set foradades y un portó. Entre Gerri y la estació de Sort hi ha dos ponts de ferro sobre la Noguera-Pallaresa, un altre sobre un barranch á mitj camí, quatre foradades y tres pontons. Entre Sort y la estació de Rialp s' hi troben tres ponts de ferro sobre la Pallaresa y dos sobre dos barranques, un d' ells anomenat de Sant Antoni, y una foradada. Entre Rialp y la estació de Llaborci un pont de ferro sobre 'l barranch del Comellar de Suqué, altre sobre un altre barranch entre dos foradades, sis sobre la Noguera-Pallaresa, un altre al arriar á Llaborci y quinze foradades. Entre Llaborci y la estació de Escaló, vuyt ponts de ferro sobre la Noguera-Pallaresa, set foradades y un pontó. De Escaló á la estació de Esterri d' Aneu, un pont sobre la Noguera-Pallaresa, vuyt foradades y dos pontons sobe dos barranques, un d' ells sense nom y l' altre dit de Llobora.

De Esterri d' Aneu á la última estació espanyola emplassada á la entrada de la foradada internacional, hi ha quatre ponts de ferro, doize foradades y dos pontons.

Resulta un conjunt de 21 estacions, 71 ponts de ferro, 33 pontons, y obres especials y 78 foradades, sense contar la internacional que tindrà una llargada de 5.035 metres.

Los datos antecedents han sigut proporcionats per la Junta gestora, la quina ha tingut lo bon acert de fer algunes reproduccions del perfil general del Pallaresa y enviarne una còpia á cada una de les Junes de Balaguer, Tremp, Sort y Esterri d' Aneu pera facilitar al pays lo conexement detallat d' una cosa que tant li interessa.»

Lo diari *El País de Lleida* diu que dintre un mes quedará constituit lo dipòsit previ pera demanar la subasta d' aquest camí de ferro y que molt aviat se constituirà la companyía constructora. L' entusiasme pera sa construcció es gran y la major part dels Ajuntaments cedexen los terrenos comunals per ahont te de passar la via, comprometentse quasi tots los propietaris á cobrar lo just de les finques qu' ha d' atravesar, senyalat per un perit per banda y eximint á la companyía de instruir espodients d' espropiació.

Secció Literaria.

LO PRIMER NEM

Si n' estaven de joyosos en Pau y la Margarida! Després de sis anys d' esser casats sense haver assolit la ditta de tenir un fill, sortirlohi aquell angelet ros com un fil d' or y rodonet com un formatge, vés si no era lo suficient per estar alegres.... Vaja: que no hi vejen de cap ull.

—S' ha de fer ua bateig que ha de fer parlar á tot Geron.... S' ha de ficar l' olla grossa dintre la petita... S' ha de llençar la casa per la finestra,—deya en Pau entusiasmata.

Y l' bateig vā ferse ab tota pompa... Tots los dinerons que havia pogut estalviar durant quatre ó cinc anys d' anar á jornal varen venire aquells dies la llum del sol, després d' una temporada d' haver estat tancats á dintre una càpsula de llauna que 'n Pau tenia ben recatadeta en un recó de calaxera.

**

Varen arribar los padrins, vā arreglarse 'l vestit de batejar, se vā comprar tot lo que era necessari y un diumenje, cap allá á les dos de la tarde, sortí de la casa la comitiva y 's dirigi á la Catedral.

La canalla del barri hi era tota.. fins lo fill de la Munda, una xerayrota que no estava be ab ningú. (Y saber que la criatura no 'n tenia la culpa si la seva mare era d' aquell tarauñá.) Lo noy de la Munda portava 'l ciri... i y ab quina pressopopeya que 'l portava!

Al darrera de la maynada seguien los homes grans ab lo padri, (lo pare de la Margarida.) Al darrera d' aquets la senyora llevadora ab la criatura á coll, acompañada de la padrina (la mare d' en Pau) y d' una dona del barri; y al darrera de tot les demés dones convidades.

Al esser á la Catedral ja hauria vist la colla, aumentada per tots los noys y noyes que havien trobat durant lo tragecto, los quals seguien tot darrera ó pels costats, planyentse de no poguer formar part de la comitiva oficial.

Com que suposo que tots mos lectors haurán vist batejar algú, m' escuso de ressenyar l' acte de tirar ayqua benyta al cap del fill d' en Pau y la Margarida. Tan sols diré que va haverhi un petit conflicte, á causa de que 'l noy de la Munda deya que 'l ciri era seu y no 'l volia deixar de cap de les maneres.

Al sortir de la iglesia ja la canalla que s' havia reunid ab la colla no podia estarse de cridar; de manera que 'l bateig torná á casa entre 'ls crits de:

—¡Es víu, es víu,
les cames de la perdiu!

Axó perque algún dels de la colla 'ls hi havia dit que 's tiraria bateix; de lo contrari haurien cridat:

—¡Es mort, es mort,
les cames del ninot!

Al esser á casa, la llevadora demaná llum per pujar la escala y 'ls padrins, comprenent la indirecta, varen donarli un parell de pessetones cada hú.

La mare de la criatura lo primer que vā fer, fóu de manar quins noms li havien posat. (No li havien volgut dir abans del bateig.) ¡Já us dich jo que 'n vā tenir d' alegría al sentir que 'ls padrins responien á chor:—Angel, Joán y Joseph!—

—¡Ay lo meu Angelet!... miréusel, lo Serafí de la mare... Oh, oh, oh,... que bufonet!... jo me 'l menjaría á petons.—

Y poch vā faltar per ferho tal com ho deya... ¡Qué cosa es l' amor de mare!

Després d' esbravada la bona dona, vingueren les felicitacions.

—Que per molts anys, senyor padri.

—La enhorabona, senyora padrina.

—Deu vos donga forces anys de vida per fer semblants obres... Y á vosaltres igualment, *senyors* pares.—

Y axis per l' estil, exien les paraules endreçades als pares de la criatura y als padrins, los quals no s' entenen de feyna donant les gracies á tots pels bons desitjos.

Per fi, vā haverhi qui féu observar que la gent del carrer se neguitejava y 's portaren al balcó dues ó tres paneres y un sach... ¡Quins crits los baylets y les dones que á fora hi havien!

—¡Es víu, es víu,
les cames de la perdiu!

—Y tal si n' es de víu,—deya la mare sentint los crits; —y ja 'l veureu quan tinga set ó vuyt anys, si á Deu plau que visca.—

Los del balcó començaren á desembraçar sach y paneres... Tiraven grapats de confits, nous, carmetlos, vellanes y pilotes y mánechs de ploma y baldufes y boles, coses que 'ls de baix se disputaven á crits, empentes y colps de puny.

Y les nous, los mánechs de ploma, les pilotes, los carmetlos, les vellanes y les baldufes anaven acabantse, y 'ls del carrer no paraven de cridar.

Al últim, vingué que 's vuydáren paneres y sach, y com si encar no s' hagués fet prou bulla, lo padri deixá anar alguna peça de déu céntims, que 'ls de fora 's disputaven ab més empenyo, si cab, que les pilotes y les baldufes.

A lo millor de les disputes estaven, quan una de les criatures convidades sortí al balcó ab una regadora y, sense encomanarre á Déu ni al Diable, deixá anar sobre 'ls del carrer, l' ayqua que la regadora contenía.

Y mentres los del carrer se n' anaven comptant y recomptant lo que havien arreplegat, los convidats entraven al menjador ahon los esperaven la crema, la xacolata, los seccals y tot lo que convenia pera donar fi á la solemnitat.

**

Quan la mare vā trovarse sola ab lo menut, esclamá, dirigint la vista á una imatge de la Mare de Déu que hi havia en lo quart:

—Senyora: féu la gracia de que 'l meu fill puga arribar á ser un home com cal.... Si no ha de ser axis, m' estimo més que me 'l prenguéu.... Es dir, no, pèndremel, de cap manera.... Però si ha de ser un mal home... Val més que si... Però Vos no permetréu que 'l meu fill....

No pogué acabar; un nú se li vā posar á la gola... y va haverse d' axugar les llàgrimes que li lliscaven cara avall.

*Joseph Morató y Grau.
Gerona, Dezembre de 1894.*

POESÍA DEL COR

A la meva reyna.

Entre mitg de les bosqueries
la vall florida he cercat,
auncelleis, vostres canturies
prou m' hi han acompanhant.

¡Oh! qu' hermosa l' he trobada:
m' ha semplat lo paràdis,
jo hi he vist cxir l' aubada
del sol al primer somris.

Allí voldria portarte
estimadeta del cor,
més jay! que no puch donarte
pobret de mi, l' anell d' or.

Com fariam la caseta
en aquell hermos recó,
es lo recó del poeta
hont hi naix la inspiració.

Passariam nostra vida
endreçant cànichs á Deu,
¡Oh! benhajas vall florida
qu' endolçexes lo cor meu.

Com rossinyols cercariam
lo roser de més olor
y en ses branques penjariam
lo niuet de nostre amor.

D' aquella hermosa encontrada
tú 'n foras reyna gentil,
per lo suau oreig besada
com les floretes d' Abril.

De bon matí 'l sol vindria
á portarnos sos raigs d' or,
raigs del Cel que Deu envia
pera esplayar nostre cor.

Quan serias malalteta
vindrien los auncelleis
á posar en ta falda
sos planyívols reflets.

Ab los cànichs de ma lira
com te faria endormir,
l' ayre dolç que allí 's respira
no 'l podrás en lloch sentir.

Veuriás rublert d' estrelles
lo cel hermos de la nit,
jay! com ne faríam d' elles
lo doser de nostre llit.

Les poncelles s' obririen
vessant totes ses olors,
nostres cors respirarien
lo dolç perfum de les flors.

Quin gosar lo nostre aymia
quin gosar, prou que ho sap Deu;
m' amorosit jay! viuria,
lo teu cor dintre 'l cor meu.

Allí voldria portarte
estimadeta del cor,
allí, si pogués donarte
pobret de mi, l' anell d' or.

Francisco J. Majuelo.

Secció Religiosa.

SANTS DE LA SETMANA.

Dissabte, 12.—S. Arcadi, s. Aelredo ó Alfredo, abat del Cister y santa Taciana, mrs.

Diumenge, 13.—S. Gumersindo cf. y sta. Glafira, vg.

Dilluns, 14.—S. Hilari, b. y dr. y sta. Macrina.

Dimarts, 15.—S. Pau, primer hermità y s. Mauro, ab.

Dimecres, 16.—S. Fulgenci, b. y dr. y s. Marcelo, p. ms.

Dijous, 17.—S. Antoni, ab. y sta. Rosalina, cartuxai.

—Absolució general en la Mercé.

Quart menguant á 10 h. 42 m. nit en Libra.—Plujas, vents y glassades.

Divendres, 18.—La Catedral de S. Pere en Roma y sta. Prisca, vg. mr.

QUARANTA HORES.

Avui se troban en l' iglesia de les Bernardes.
Demà comensaran en l' iglesia de Sant Lluís.

Secció Comercial.

Mercat de Gerona del dia 5 de Janer.

Species.	Mesures.	Pessetes.
Blat.	QUARTERA DE 80 LITRES.	13'50
Mestay.	>	12'00
Ordi.	>	7'50
Segol.	>	11'00
Civada.	>	7
Besses.	>	12'00
Mill.	>	14'00
Panís.	>	15'00
Blat de moro.	>	12'00
Fajol.	>	00
Llobins.	>	8'00
Fabes.	>	11'50
Fabó.	>	12'50
Fassols.	>	25'00
Monjetes.	>	23
Ous.	Dotzena.	1'00

Establiment tipogràfic del DIARI DE GERONA.
Pujada de Sant Feliu, núm. 3.

SECCIÓ D' ANUNCIS

OBRA NOVA

DELIBERACIONS

DE LA

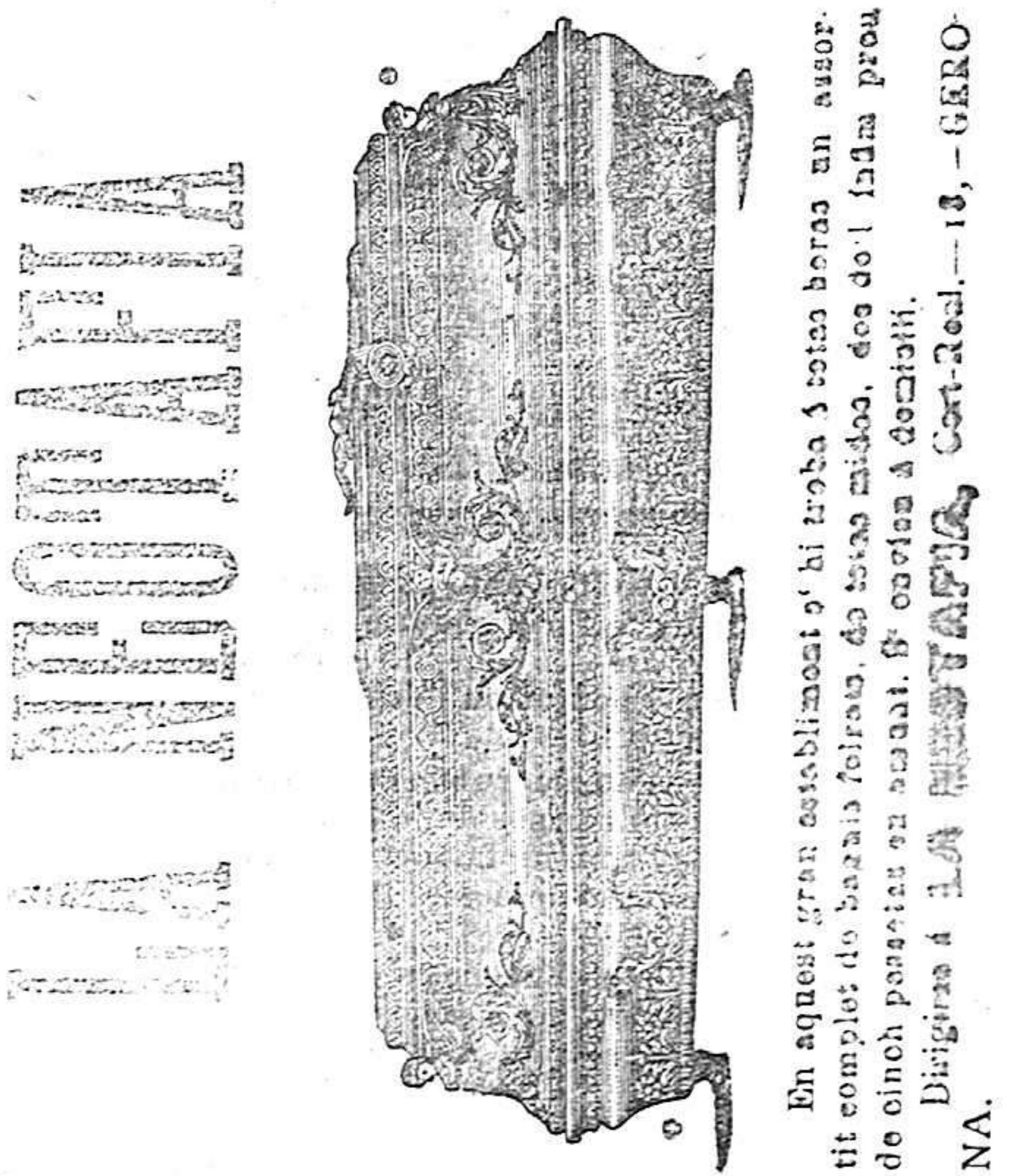
Primer Assamblea General de Delegats

DE LA

UNIÓ CATALANISTA

CELEBRADA Á MANRESA EN LO MES DE MARÇ 1892.

Aquesta obra, que conté la llista de Delegats de la Assamblea, discursos que en els s'hi pronunciaren y llegiren, y las Bases definitivament aprobadas pera la Constitució regional catalana, se ven al preu de dos pessetes en la llibrería de Don Joseph Franquet, carrer de l' Argenteria, Girona.

En aquest gran establiment s'hi troba a totes horas un assortit complet de bazaris telers, de totes matíes, des dels fons fins a les d'or i d'argent, de cinquè ponsatius en soviat, g. ocreta a decolorat. Dirigir-se a l'A. Hidroteràpia. — N.A.

ESTABLIMENT

TERÁPICH-SULFURÓS

dirigit per los Doctors

D. JOSEPH PUIGCARBÓ

x

D. AGUSTÍ BASSOLS Y PRIM.

Caspe, 7 (junt al Teatre de Novetats). Teléfono, 301

BARCELONA.

Aquest establiment, provehit de tots los avosos moderns, y també de perfeccionades calcfacció y ventilació per medi del vapor, està destinat á:

Hidroteràpia

Duxes comuns y sulfuroses de totes classes (anémies, nervosis, gastralgies, reumatisme, neurastenia, etc.)

Balneoteràpia

Bany comuns, sulfuroses, medicinals.—Bany russos.—Bany turcs.

Neumoteràpia

Ayre comprimit y rarefat, oxigeno, nitrógeno, atmòsferes creosotades y altres.—(Bronquitis, catarros crònichs, tisis incipient, asma, etc.)

Sulfoteràpia

Que consta de:

- Ayguas sulfuroses pera beguda, semblants á les de la Puda, Archena, Betelú, Bagnères de Luchón, etc. (Herpes, enfermetats secretes, limfatisme, escròfula, etc.)
- Pulverisacions sulfuroses (Angina é irritacions herpètiques del canyó, faringitis, bronquitis, etc.)
- Baus ó inhalació (Bronquitis, asma, tòs herbes, etc.)
- Vaporari ó inhalació difusa (Bronquitis, catarros crònichs, coqueluche, etc.)

Aquestes ayguas—dites Ayguas sulfuroses de Barcelona—se usan ab èxit creixent en los molts casos en quins esta indicat lo tractament sulfurós. També se despatxan embotellades.

Masnoteràpia

local y general (girades, torcedures, fractures, reumatisme, etc.)

Electroteràpia.

Consulta de malalties cròniques y nervioses, per lo Director DR. PUIGCARBÓ, de les 11 del matí á la 1 de tarda y de 5 á 7 de la tarda.

Consulta de malalties de l' aparato respiratori, per lo Director de la secció neumoteràpica, DR. BASSOLS Y PRIM, de 10 á 12 del matí y de 6 á 7 de la tarda.

Establiment de Don Pere Primall

S'hi trobará un gran assortit de camises, corbata, colls y punys, sedas y llanas y demés articles de novetat pera vestits de senyora.

PREUS LIMITADISSIMS

Voltas de la Rambla, cantonada al carrer de Besadó, 26, Girona

Máximo Fernández

PERRUQUER DE S. M.

Aygua Minòxima vegetal pera tenyir lo cabell. No té rival en lo mon, perqué á més de sos efectes maravillosos, no taca ni perjudica la pell en lo més mínim.

Aquest assombrós y sorprendent espeích, se ven en dita perruquería,

24, RAMBLA DE LA LLIBERTAT, 24
GERONA

Grans rebaixas al engrós.

També s' troba en venda en dit establiment la

Tintera americana instantànea

JOAN GRIVÉ

Progrés (carrer Nou) 10, Girona

Aparatos d' il·luminació per gas y petroli.

Serveys complets de cuyna. Cereria. Instalacions de para-llamps, campanetas elèctriques y telèfons, á preus limitadissims.

EDICIÓ DE PROPAGANDA DEL COMPENDI DE LA

DOCTRINA CATALANISTA

PREMIAT EN LO CONCURS REGIONALISTA

DEL "CENTRE CATALÀ," de Sabadell

Aprobat per la Junta Permanent de la UNIÓ CATALANISTA

Tirada 100.000 exemplars

Forma un opúscul de 32 planes en octau, d' esmerada impresió sobre paper satinat y ab cuberta de color.

PREU: 15 céntims.

Les demandes al engrós al Secretari del «Centre Català» de Sabadell.

MEDICAMENTS ACREDITATS RECOMENATS PER LA CIENCIA MÉDICA

Xarop d' Hipofosfits GIMBERNAT

Lò meillor dels tònichs reconstituyents conegeuts, desperta la gana, cura l'anèmia, clorosis (colors tristes), malalties mèdulars, histerisme, insomni; d' efectes sorprenents en les convalescencies: Ampolla 10 rals.

Ví restaurador GIMBERNAT

Probes repetides fetes per distingits facultatius han demostrat qu' era lo «Restaurador» per escleccia, pera combatre l' escrofulisme (tumors frets) raquitisme, caries dels ossos, linfatisme, tisis, debilitats hereditaries ó adquirides, vellesa prematura y totes les malalties quina causa sia la debilitat ó falta de nutrició.

Té un gust agradable, de manera que en comples de repujar al malalt, aquest lo pren ab gust. Ampolla 12 rals.

Ví de nou de kola GIMBERNAT

Considerat com aliment poderós d' economia, regulador del cor, estimulant de les funcions digestives y despertador de tot organisme empobrit: Prêu 8 rals.

Se venen al engrós

Farmacia del autor Conde del Asalto, 14.—BARCELONA.

Al detall en totes les farmacies.

SUCURSAL JUNCOSA

Plaça de la Constitució, número 13
GERONA.

Casa especial en xocolates, cafés, sures y thés.

Banc Vitalici de Catalunya

Comp. general de segura sobre la vida estableta á Barcelona

CAPITAL SOCIAL

10.000.000 DE PESSETES

Capitals suscrits fins al 31 Dezembre 1891	87.949.791
Actiu en idem..	15.387.998
Sinistres pagats fins a idem..	3.382.316
Reserves ó fondos de segur a idem..	4.178.670

Les principals classes de segur son:

Vida entera.—Capital pagador á la mort del assegurat á la seva dona, fills ó qualsevol altre persona designada anteriorment.

Mixto.—Capital pagador al assegurat si viu 16 anys fixat; ó, inmediatament d' ocurrir sa seva mort, á la persona designada per ell mateix.

Terme fixo.—Capital pagador en lo dia fixat si es segurat 6 ós seus hereus. En cas de mort del assegurat s' acaba lo pago de les primes.

Aquests segurs participan en un 50 per 100 dels beneficis de la Companyia

SEGURS DE CAPITAL APLASSAT

SEGURS TEMPORALS.—SEGURS DE SOBREVIVENÇA

SEGURS MIXTOS Á CAPITAL DOBLAT

Rentes Vitalicies.

Delegat General á n' aquesta Provincia:

Joseph Coderc y Bacó, adreçat.—DEM

Establiment y taller

PAU CASSÀ

PINTOR Y EMPAPERADOR

Magnífichs mostruaris de papers pera decorar habitacions desde 25 céntims á 30 pesetas la peça.

Cromos, motlluras, transparents y cuadros

Hovetat, bon gust y economia

Gerona.—Baixada del Pont de pedra, 14

ACADEMIA DE TALLER

y de confecció pera senyoretas, ab lo método més modern, tots los conegeuts y ab Real Privilegi, dirigida per la seva directora de dit método

D. Carme Miró de Gràcia

Ab una sola llissó se poden tallar tota classe de portes interiors y exteriors.

Classe de 11 á 12 y de 3 á 7.

RAMBLA DE LA LLIBERTAT, 13, PRINCIPAL

ESTABLIMENT

DR. FRANCISCO SABATER

SOMBRERERIA

S'han rebut las últimas novetats per la primavera i verano; les preus sumamente econòmics.

CAMISERIA.—ASTRERIA PER NOVIS

Especialitat en trajes pera col·legials

3, Rambla d' Alvarez, 3

FILL DE FRANCISCO VILARDELL Y COMPAÑIA

SALT

MOLÍ FARINER

SISTEMAS ASTRO-HUNGARIK Y DE MOLAS

Tant per l' un com per l' altre sistema fan las moltas á preus sumament mòdics.

SABATERIA

JOSEPH M. VENTÓS

Calçat pera senyors, senyoras y nens.

Especialitat pera l' que s' encarregui expressament